

Bokslutskommuniké preliminärt bokslut 2016

Örebro kommun

Beslutad av Kommunstyrelsen, den 7 februari 2017, § 30

Innehåll

1 Förslag till beslut	3
2 Resultat	4
2.1 Kommunfullmäktiges finansiella mål.....	4
2.2 Balanskrav	5
2.3 Ekonomiskt resultat och finansiell ställning.....	6
2.4 Investeringar	11
2.5 Låneskuld och borgen	12
3 Verksamheten i nämnderna	13
3.1 Programområde barn- och utbildning	13
3.2 Programområde social välfärd	13
3.3 Programområde samhällsbyggnad	15
3.4 Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.....	15
3.5 Landsbygdsnämnden	16
3.6 Kommunstyrelsen.....	16
Bilagor	17

1 Förslag till beslut

Bokslutskommunikén är en preliminär rapport av årets ekonomiska utfall. Årsredovisningen som är en uppföljning av kommunens övergripande strategier med budget för 2016 (ÖSB) är under produktion och presenteras i kommunstyrelsen 7 mars.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Kommunstyrelsen

1. Bokslutskommunikén för 2016 godkänns.

2 Resultat

2.1 Kommunfullmäktiges finansiella mål

Över nästkommande treårsperiod ska årets resultat inklusive avkastning från bolagen och exklusive finansnetto uppgå till minst en procent av skatteintäkterna.

Syfte: För att över tid stärka och värdesäkra kommunens eget kapital, den kommunala förmögenheten, samt begränsa behovet av upplåning för att finansiera ökade investeringsbehov.

Årets resultat inklusive avkastning från bolagen, exklusive finansnetto, uppgår till 3,1 procent. Det är mer än budgeterade 1,6 procent. För planperioden (2016-2018) beräknas det samlade resultatet till 1,7 procent. Det är därmed i nivå med det finansiella målet.

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara 75 procent.

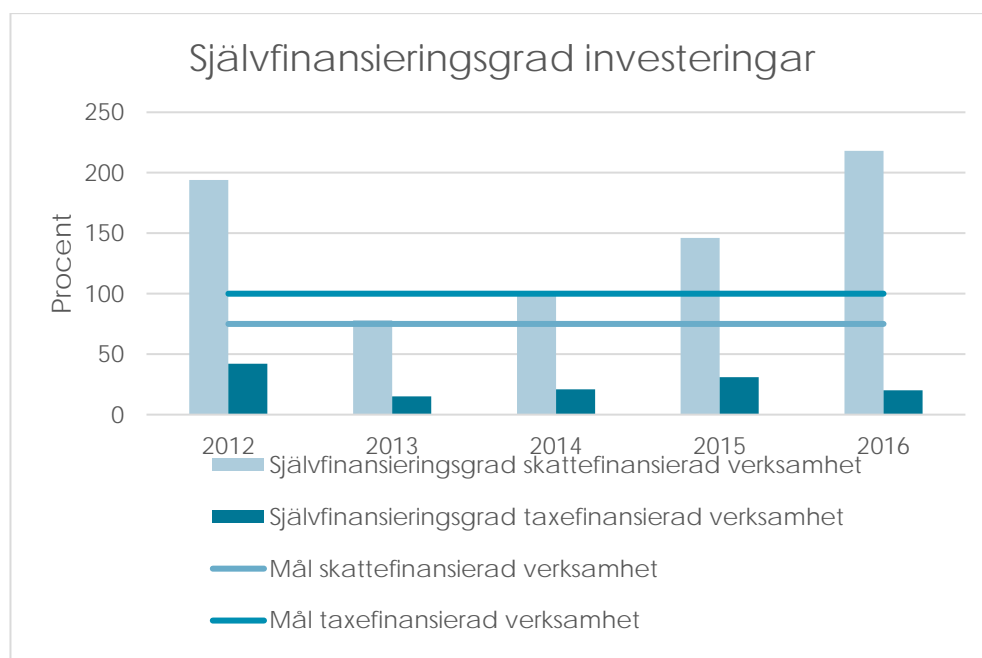
Syfte: Över tid behövs resultatnivåer som täcker in en stor del av investeringarna för att de ska vara så självfinansierade som möjligt och inte belasta kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling negativt.

Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. I investeringsprogrammet bedöms självfinansieringsgraden till 79 procent under perioden 2016-2018.

Årets självfinansieringsgrad för skattefinansierad verksamhet uppgår till 234 procent, mycket tack vare stora försäljningsinkomster från exploateringsverksamheten. Räknas dessa intäkter bort uppgår självfinansieringsgraden till 223 procent. Målet på minst 75 procent har därmed uppnåtts.

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för taxefinansierad verksamhet ska vara 100 procent.

Taxekollektivet uppnår inte 100 procents självfinansieringsgrad, men verksamheten kan finansiera sina investeringar till 100 procent med hjälp av internlån och belastar därmed inte skattekollektivet.

2.2 Balanskrav

Örebro kommun har en stark ekonomi och en god soliditet. Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, så ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Årets resultat justerat enligt kommunallagens krav, visar att kommunen uppfyller kravet på en ekonomi i balans.

Årets resultat i förhållande till balanskravet	2014	2015	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	207	516	589
reducering av samtliga realisationsvinster	-104	-68	-10
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	104	448	580
reservering av medel till resultatutjämningsreserv *förslag	-34	-	-12
användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	69	448	568

Är årets balanskravsresultat negativt ska det återställas inom tre år.

* Totalt finns 68 mnkr reserverade i Resultatutjämningsreserven(2010-2015).
Bör fyllas på så att den motsvarar 1 procent av skatteintäkter cirka 80 mnkr.

Kommunen har nyttjat möjligheten att införa en resultatutjämningsreserv (RUR) vilken gör det möjligt för kommunen att leva upp till balanskravet även i perioder av lågkonjunktur. Prognoserna för de kommande årens konjunktur är positiv och väntas inte leda till det i krisläge där uttag ur resultatutjämningsreserven är nödvändig. För att säkerställa beredskapen och kvarhålla en nivå på RUR motsvarande en procent av skatteintäkter och utjämning behöver en ny reservering på 12 miljoner kronor göras i samband med bokslut. Örebro kommun har under senare år, främst med anledning av

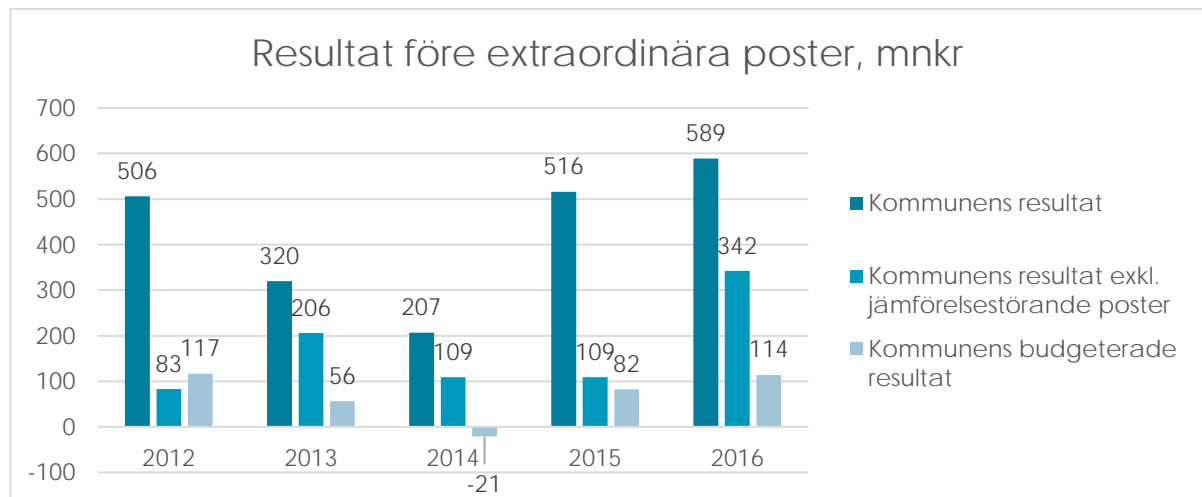
stora engångsinsatser, valt att i eget kapital markera överskott till särskilda satsningar för kostnadssänkande åtgärder.

I årets resultat bedöms det möjligt att göra ytterligare markeringar i eget kapital för åtgärder i form av förebyggande insatser, omställning av verksamhet och satsningar som syftar till att bromsa en framtida kostnadsutveckling. Markeringar i eget kapital innebär ökade kostnader de år pengarna förbrukas vilket ställer krav på en god likviditetsplanering. Uppföljning av pågående insatser som finansieras via markeringar i eget kapital redovisas i tabellen Driftredovisning per nämnd, varav finansiering via eget kapital.

2.3 Ekonomiskt resultat och finansiell ställning

Årets resultat

Årets resultat 2016 uppgår till 589 mnkr (516 mnkr 2015) av det utgör avkastningen från bolagen 35 mnkr och finansnettot 97 mnkr. Resultatet innebär en avvikelse från budget med 475 mnkr jämfört med budgeterade 114 mnkr. I årets resultat ingår jämförelsestörande poster med 247 mnkr.

Exklusive de jämförelsestörande posterna är resultatet 342 mnkr ett överskott med 258 mnkr i relation till budget, exklusive jämförelsestörande poster. Det positiva resultatet bidrar till att förstärka kommunens eget kapital, och ger en fortsatt stabil soliditet.

Driftsredovisning

Driftanslag miljoner kronor	Bokslut 2015	Bokslut 2016			Budget 2016	Budget avvik.	Avvikelse exkl.AFA- & IB ack. Intr.resultat
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto			
Barn och utbildning	-2 953,0	-3 839,8	754,8	-3 085,0	-3 131,6	46,6	11,8
Social välfärd	-2 757,4	-4 810,2	1 988,3	-2 821,8	-2 815,5	-6,3	-23,3
Samhällsbyggnad	-691,4	-1 219,0	641,9	-577,1	-593,9	16,8	16,8
Tekniska nämnden, fordonsgas Programnämnd	-0,7	-6,8	6,3	-0,5	0,0	-0,5	-0,5
samhällsbyggnad mark	-1,2	-106,6	106,6	-0,1	-11,1	11,0	11,0
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-497,8	-577,9	112,9	-464,9	-489,8	24,9	23,3
Kommunstyrelsen	-309,3	-672,9	215,0	-457,9	-501,4	43,5	27,8
Lokalförsljningsavdelningen, rörelsefastigheter	8,0	-912,8	916,2	3,4	1,5	1,8	1,8
Landsbygdsnämnden	-4,4	-4,9	-	-4,9	-5,2	0,3	0,3
Stadsrevisionen	-3,4	-3,2	-	-3,2	-3,3	0,1	0,1
Valnämnden	0,0	-0,1	0,2	0,1	-0,2	0,3	0,3
Summa nämnder	-7 210,6	-12 154,3	4 742,3	-7 412,0	-7 550,5	138,5	70,1
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	8,3	-316,4	318,4	2,0	0,0	2,0	2,0
Kommunstyrelsen - kommundemensamt	-166,2	-207,4	18,4	-189,0	-247,1	58,1	55,3
Kommungemensamma statsbidrag	107,7	0,0	119,5	119,5	174,4	-54,8	-54,8
Finansiering	569,6	134,7	281,5	416,2	144,6	271,5	271,5
Driftbudget totalt	-6 691,3	-12 543,4	5 480,1	-7 063,3	-7 478,6	415,2	344,1
Avgår interna poster		3 009,0	-3 009,0				
Verksamhetens kostnader/intäkter	-6 691,3	-9 534,5	2 471,1	-7 063,3	-7 478,6	415,2	344,1

Verksamhetens nettokostnader

Ordinarie verksamhet inom nämnderna visar på ett överskott mot budget med 138 mnkr. I resultatet för nämnderna ingår 30 mnkr i gamla ackumulerade resultat och 17 mnkr nya överskott inom intraprenaderna. Totalt 17 mnkr inom programområde Social välfärd, 25 mnkr inom programområde Barn och utbildning och 5 mnkr inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. I resultat ingår kvarvarande AFA-medel på 38 mnkr som ännu inte förbrukats. Exkluderas dessa från nämndernas resultat är överskottet 53 mnkr.

I nämndernas resultat finns några verksamheter som har underskott det är hemvården inom vård- och omsorgsnämnderna, Gymnasienämnden, Tekniska nämnden samt kollektivtrafiken som redovisar underskott. Omställningsarbetet fortsätter för att komma i ekonomisk balans och säkra en effektiv användning av resurserna. Mer om respektive programområdes ekonomiska resultat finns i avsnitt 3.

Den kommungemensamma verksamheten visar ett överskott mot budget med 3 mnkr. Det motsvarar de kvarvarande AFA-medel som inte har förbrukats. Inom kommungemensamt återfinns kostnaderna för den ersättning nämnderna fått för insatser i samband med ökat flyktingmottagande. Däremot budgeterades de tillfälliga statsbidragen för ökat flyktingmottagande under kommungemensamt men de ska redovisas direkt mot generella statsbidrag och visar där ett överskott på 57 mnkr, vilket innebär att motsvarande underskott återfinns på

kommungemensamt. De kommungemensamma statsbidragen ger ett överskott på 2 mnkr inom statsbidrag flyktingar och maxtaxa.

Finansieringen visar ett överskott mot budget med 272 mnkr.

Främsta skälet är försäljning av exploateringsfastigheter, vilket inneburit ett överskott mot budget med 165 mnkr. Försäljningen av tomträtter har gett 44 mnkr högre intäkter än budget. Kommunen beslutade att övergå till att köpa el från KumBro Vind Ks 932/2016, en konsekvens av det blev att lösa ingångna elprissäkringar med EON för 2017-2020 för 7 mnkr. Pensionskostnaderna har ökat, fler medarbetare har passerat gränsen för förmånsbestämd ålderspension, 2016 dämpas denna ökning av att Region Örebro län har kompenserat kommunen retroaktivt med 15 mnkr för pensionerna inom den psyk-ädel verksamhet som kommunen övertog. Parallellt sänks ansvarsförbindelsen med cirka 31 mnkr. I år sker en återföring av skuld till staten för fastighetsreglering på 29 mnkr, av ursprungliga 50 mnkr, avseende fastighetsförsäljning 2012. Regleringen börjar närma sig sitt slut och har blivit billigare än beräknat. Semesterlöneskulden har ökat 7 mnkr mer än budget.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Jämförelsestörande poster bör särskilt beaktas vid jämförelser av resultatet mellan olika år. Som jämförelsestörande poster räknas också återkommande poster som varierar stort mellan åren, till exempel kostnader och intäkter för exploatering och realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar och vinster och förluster vid försäljning av finansiella tillgångar.

Jämförelsestörande poster	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016
Reavinster/ förluster från försäljning av anläggningstillgångar	17	-	3
Exploateringsresultat	306	30	200
AFA- medel återföring fr. 2004	55	-	-
Återföring av skuld till staten avseende fastighetsregleringar fastighetsförsäljning 2012	-	-	29
Insatser för ökat flyktingmottagande	-5	-	-57
Statsbidrag för ökat flyktingmottagande	5	-	57
Byggbonus	-	-	60
Reavinster/förluster inom finansnettot	16	-	-33
Ränta under byggtid för objekt omklassificerade till anläggningstillgångar	7	-	-
Eftersläpande effekt av sänkt diskonteringsränta på pensioner inkl. löneskatt	6	-	-12
Summa jämförelsestörande poster	407	30	247

Ianspråktagande av markeringar i eget kapital

I de senaste årens bokslut har Kommunfullmäktige beslutat om att ianspråka delar av årets resultat på ett sätt som har flerårig effekt. Genom att markera medel i eget kapital öronmärks medel för specifika ändamål. För markeringar som gjorts av de AFA-medel som återbetalts för åren 2004–2008 beräknas 17 mnkr ianspråkta under året och 42 mnkr återstår. Ackumulerade resultat från

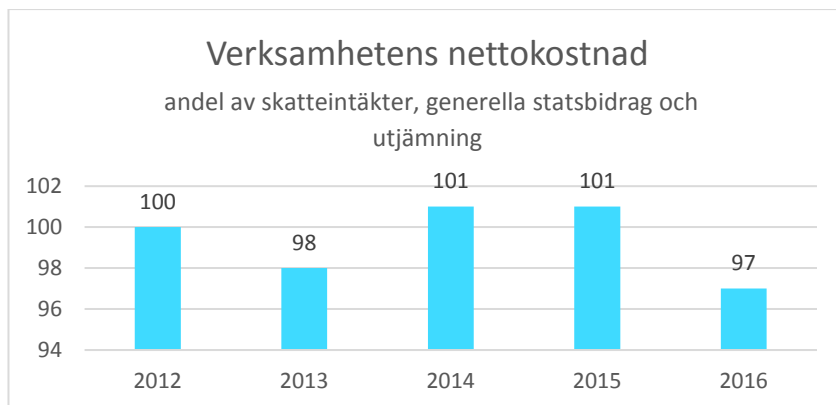
intraprenader finansieras genom inprätagande av eget kapital. 3 mnkr har förbrukats och 19 mnkr nya överskott har ackumulerats. Intraprenadernas ackumulerade överskott uppgår till 47 mnkr. Av de 87 mnkr som markerats för sociala investeringar har 8 mnkr förbrukats under året. Under året har även de första medlen inom sociala investeringar återförts, 0,1 mnkr. Det återstår 73,3 mnkr varav 37,4 mnkr är uppbokade i pågående sociala investeringar. Ackumulerade resultat från avfallsverksamheten finns markerade inom eget kapital. Sedan tidigare finns även en resultatutjämningsreserv och en konjunktur- och strukturbuffert reserverad för att vid behov kunna utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Kostnadsutveckling

Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar uppgår till 7 296 mnkr. Exkluderas jämförelsestörande poster uppgår nettokostnaderna till 7 471 mnkr, vilket är en ökning med 407 mnkr eller 5,6 procent jämfört med 2015. Budgeterad nettokostnadsökning var 5,8 procent. För att få en hållbar ekonomisk utveckling får inte nettokostnaderna öka mer än skatteintäkter och finansnetto tillsammans över tid. Både skatteintäkts- och nettokostnadsutvecklingen påverkas av befolkningsutvecklingen. Ökad befolkning innebär ökade skatteintäkter men samtidigt ökade krav på samhällsservice. Konjunkturen påverkar också skatteintäkterna som därför varierar mellan åren. Även verksamhetens kostnader påverkas av konjunkturen eftersom minskade skatteintäkter ofta innebär generella eller riktade effektiviseringskrav i verksamheten. Under året har verksamheten haft ett effektiviseringsuppdrag motsvarande 80 mnkr.

Skatteintäktsutveckling

Skattesatsen höjdes 2016 med 50 öre som en konsekvens av volymökningar inom förskola, skola, vård och omsorg. En skattekrona motsvarar cirka 280 mnkr år 2016. Kommunen har budgeterat med en skatteutveckling motsvarande 6,4 procent jämfört med 2015. Utfallet för skatteintäkter och generella statsbidrag blev till 116 mnkr högre än budgeterat, en skatteutveckling på 8,0 procent. Exkluderas de jämförelsestörande posterna blir motsvarande 6,5 procent. Den senaste skatteprognosen visar 15 mnkr lägre än budget. Inom generella statsbidrag och utjämning beror överskottet dels på erhållen byggbonus 60 mnkr och dels på att årets del av det flyktingbidrag 57 mnkr för ökad flyktingmottagande som kommunen erhöll i december 2015 budgeterats inom verksamhetens intäkter istället för inom generella statsbidrag, se motsvarande underskott under rubriken ”generellt bidrag från staten med avseende på flyktingsituationen m.m.” i driftsredovisningstabellen.

Genom att ställa verksamhetens nettokostnader i relation till kommunens skatteintäkter och statsbidrag, ges en bild av hur kommunen finansierat sin verksamhet. Kommunens långsiktiga mål är att andelen inte ska överskrida 99 procent. Är andelen högre än 100 procent betyder det att skatteintäkter och statsbidrag inte räcker till att finansiera den verksamhet som bedrivs. Verksamhetens nettokostnader utgör 97 procent av kommunens skatteintäkter och statsbidrag 2016. Årets beräknade förbrukning av insatser finansierade med medel markerade i eget kapital och jämförelsestörande poster har exkluderats i nyckeltalet. Det innebär fortsatt stort behov av kostnadskontroll i verksamheten.

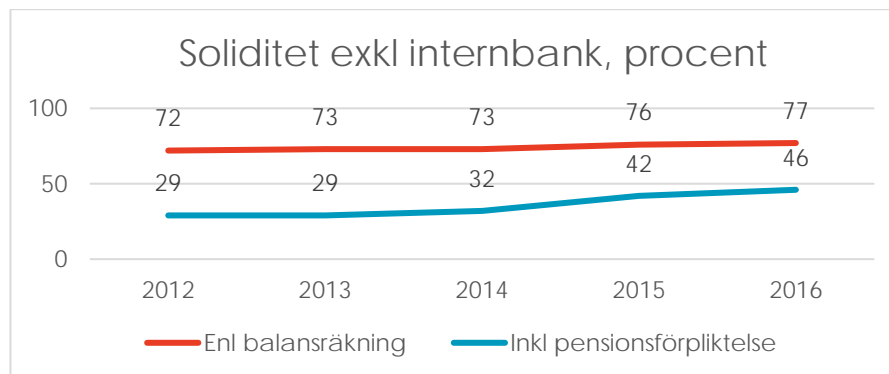
Finansnetto

Kommunens nettointäkter från finansverksamheten uppgår till 97 mnkr. Detta är 18 mnkr lägre än budget. Budgetavvikelsen beror främst på realiserade förluster inom kapitalförvaltningen. Samtidigt finns det realiserade vinster inom kapitalförvaltningen då marknadsvärdet är 145 mnkr högre än bokfört värde vid årsskiftet. Kommunens finansverksamhet exklusive kapitalförvaltning uppgår till 50 mnkr vilket är 1 mnkr lägre än budget. Där ingår bl.a. utdelning från bolagen med 35 mnkr.

Finansnetto	2012	2013	2014	2015	2016
Ränteintäkter	234	237	290	267	145
Räntekostnader	-125	-153	-111	-56	-48
Finansnetto	109	84	179	211	97

Soliditet

Soliditet beskriver kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och visar hur stor del av kommunens tillgångar som motsvaras av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. Soliditeten uppgick 2016 till 34 procent. Den finansiella samordningen i kommunkoncernen ökar balansomslutningen och minskar därmed soliditeten. Exkluderas kommunens in- och utlåning till koncernens bolag inom internbanken, så uppgår soliditeten till 77 procent (76 procent 2015). Det är denna soliditetsnivå som bör användas när Örebro jämförs med andra kommuner i Sverige. Kommungenomsnittet i Sverige ligger på cirka 46 procent. Kommunen har en stor del av sin pensionsskuld i form av en ansvarsförbindelse som inte redovisas bland andra skulder inom balansräkningen, i enlighet med den så kallade blandmodellen för redovisning av pensionsförpliktelser. Pensionsförpliktelsen uppgår till 3 070 mnkr. Om denna pensionsskuld medtas i beräkning av soliditeten, så sjunker soliditeten till 21 procent respektive 46 procent exklusive finansiell samordning. Kommungenomsnittet i Sverige ligger på cirka 22 procent.

2.4 Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 500 miljoner kronor (598 mnkr 2015), vilket är 400 miljoner kronor lägre än budgeterat. De skattefinansierade investeringar uppgår till 261 miljoner kronor (410 mnkr 2015) vilket är 437 miljoner kronor under budget.

Belopp i miljoner kronor	2015	2016	2016-12-31			Avvikelse
	Bokslut	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-33,0	-67,0	0,0	-20,3	-20,3	46,7
Trafik- och miljöinvesteringar	-110,0	-352,0	40,0	-141,0	-101,0	251,0
Inventarier	-132,0	-242,8	0,0	-122,7	-122,7	120,2
Förvärv av anläggningstillgång	-135,0	-36,5	0,0	-17,6	-17,5	18,9
Summa skattefinansierad verksamhet	-410,0	-698,3	40,0	-301,5	-261,4	436,8
Taxefinansierade verksamheter	-126,0	-201,9	2,2	-164,9	-162,6	39,3
Exploateringsfastigheter	-62,0	0,0	8,7	-84,5	-75,8	-75,8
Kommunens investeringar	-598,0	-900,2	50,9	-550,8	-499,9	400,3

Trafik och miljöinvesteringar

Resursbrist i form av två vakanta tjänster inom stadsmiljö har bidragit till att omsättningen av budgeterade investeringsmedel inte motsvarat den planerade takten på investeringar.

Under året har arbetet med att göra Örebro stadskärna mer attraktiv, tillgänglig och trygg fortsatt. Järnvägsgatan slutfördes under våren men tillgänglighetsåtgärd kvarstår. Ombyggnaden av Järntorget fontän blev klar och hela investeringsobjektet avslutades i juni. Mikroparken vid Köpmangatan är klar, men en rutschkana inväntas. Arbetet med stråket runt slottet fortsätter, belysning har bytts under 2016. Ett servicehus intill skateparken är under byggnation och blir klart 2017. Utveckling av stråket Resecentrum-City har försenats med anledning av att konstnären behövt mer tid för leverans. Avstämningar med representant från Konsthallen sker löpande i stadsbyggnads investeringsprojekt som innefattar konst.

De två första mikroparkerna (Kyrkogatan och Köpmangatan) är färdiga. Arbeta med fler mikroparker påbörjas parallellt med anläggandet av de två första. Parkour vid Tegelbruket är under projektering. Projektet Vivallakullen går vidare mot genomförande bland annat genom genomförd upprustning och röjning av gångstigar samt investering i en ny lekplats som planeras tillsammans med Tekniska förvaltningen. På grund av pågående detaljplaneändring med tillhörande utredning av markföroreningar skjuts i nuläget investeringsobjektet Vivallaparken framåt i tiden till förmån för Vivallakullen. Projektering för Glanshammars torg pågår.

Inom Åstaden pågår arbetet med fiske- och solbryggor vid Alnängarna medan projektet Brygga vid Strömsborg är vilande och aktualiseras i kommande investeringsprogram. Promenadstråk vid Storängsviken, som en del av ”Hemfjärden runt”, startar till våren. Den beräknade kostnaden beräknas överskrida budgeten med 0,1 mnkr, vilket föreslås finansieras av det vilande projektet Brygga vid Strömsborg.

Projektering pågår för anläggande av lekmiljö i anslutning till utegymmet vid Alnängarna. Projektering pågår även för objektet Stämningbelysning vid de centrala broarna. Förberedelser pågår för förändring av parkmiljön på Frimurarholmen. Projektet Belysning i Skebäcksparken har färdigställts under 2016. Projektet Bro vid Strömsborg är under planering. Projektet samordnas med övriga åtgärder inom Karlsundsområdet och

kommer sannolikt att planeras under året. Byggnation pågår i projektet Skebäcksparken öster om Skebäckbron och beräknas vara klart under 2017.

För huvuddelen av investeringarna inom trafikområdet, cirka 70 stycken, pågår genomförandet i form av projektering eller byggnation. För ett mindre antal pågår fortfarande ett förberedande planeringsarbete. Bland större investeringar kan nämnas omgestaltningen av Trädgårdsgatan och nedre delen av Stortorget för vilken byggnation påbörjats under hösten. Planering pågår även för omgestaltning från trafikleder till stadsgator av Hertig Karls Allé, Rudbecksgatan samt mellan Almbyplan och Hagmarksgatan. Arbetet med att öppna gator för biltrafik i Lundby, Landbotorpsallén och Fabriksgatan har färdigställts under 2016.

Projekteringsarbete med breddning av Skebäckbron startade under året, byggnationen är planerad att starta under 2017, när arbetena med Rudbecksgatan och Trädgårdsgatan är färdigställda. För postterminalen på Östra Bangatan har projektering påbörjats.

Inom Naturvården fortsätter arbetet med åtgärder som uppmuntrar och underlättar rekreation i natur- och kulturresevatnen samt skapar förutsättningar för naturturism i kommunen. Ombudgetering för rehabiliteringsträdgård och har skett under hösten där 0,8 mnkr har flyttats till Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnden.

Investeringarna inom Vatten pågår utifrån antagen vattenplan. Vissa delprojekt avslutas under nästa år.

Genomförandet av årets investeringar inom Kulturmiljövården har flyttats framåt i tiden p.g.a. vakanser.

Fastighetsinvesteringar

Investeringarna inom kultur- och fritidsfastigheter är koncentrerade till tre konstgräsplaner, småbåtshamnen, övriga verksamhetsinvesteringar samt underhållsåtgärder. Två av konstgräsplanerna, Lillån och Trängen, färdigställs under våren 2017 medan Mellringe färdigställs under hösten 2017.

Inom markreserven utgörs investeringarna av fastighetstekniska åtgärder.

Investeringarna för förvärv av fastigheter avser 9,2 mnkr mark för bostadsändamål, 5,7 mnkr för verksamhetsändamål och 0,8 mnkr mark för LOD-damm.

2.5 Låneskuld och borgen

Kommunen svarar sedan år 2010 för all extern upplåning för de majoritetsägda bolagen inom kommunkoncernen. Kommunens långfristiga låneskuld var 12 258 mnkr vid årsskiftet, en ökning med 423 mnkr jämfört med föregående år. Exkluderas internbankens upplåning inom den finansiella samordningen så uppgår kommunens långfristiga lån till 8 mnkr som främst avser finansiell leasing av fordon.

Kommunens totala borgensåtagande inklusive koncerninterna lån till kommunens koncernbolag uppgår till 13 027 mnkr vilket är en ökning med 568 mnkr. Åtagandet rör i huvudsak bolagen inom kommunkoncernen, 99,7 procent eller 12 985 mnkr. Örebro kommuns borgensansvar uppgick vid årsskiftet till 820 mnkr. Bolagen inom kommunkoncernen står för 94,4 procent av kommunens totala borgensförbindelse eller 773 mnkr. De koncerninterna lånen uppgick vid årsskiftet till 12 212 mnkr.

Ekonomi i koncernens bolag är sammantaget stark och riskerna i åtagandet bedöms som små. Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt vilket har inneburit att investeringar i bostäder och verksamhetslokaler har legat på en hög nivå. Huvuddelen av åtagandet utgörs av koncernens fastighetsbolag, 89,9 procent eller 11 712 mnkr, varav Örebrobostäder med dotterbolag utgör den största delen med 6 752 mnkr.

3 Verksamheten i nämnderna

3.1 Programområde barn- och utbildning

Programområde Barn och utbildning redovisar ett samlat överskott motsvarande 46,6 mnkr. Resultatet motsvarar en avvikelse på 1,5 procent mot tilldelad budgetram och en kostnadsökning med 4,5 procent mellan åren 2015 och 2016. I resultatet finns AFA-medel med 11,0 mnkr, medel som ska föras över till 2017 års budget. Årets resultat exklusive AFA-medel och intraprenadernas resultat visar ett överskott på 11,1 mnkr.

Totalt bedöms ekonomin som god inom programområdet men en förbättring krävs inom Gymnasienämnden. Ett utvecklings- och omställningsarbete sker inom Gymnasienämnden med en plan för åtgärder på kort- och på långsikt för att komma i balans.

Resultatet har förbättrats jämfört med delårsrapport 2 med prognos för 2016 som visade på ett samlat överskott på 32,0 mnkr. Det förbättrade resultatet är framförallt en kombination av att intraprenadernas resultat har förbättrats och att resursfördelningsmodellerna inom grundskolan och gymnasieskolan är reviderade inför budget 2016 vilket inneburit att verksamheten varit försiktiga i sina prognoser vilket är en del i det förbättrade resultatet.

Förskolenämnden redovisar ett överskott på 12,3 mnkr, Grundskolenämnden ett överskott på 14,5 mnkr, Gymnasienämnden ett underskott på 21,8 mnkr och Programnämnden ett överskott på 41,6 mnkr

Det ekonomiska resultatet för intraprenaderna är fortsatt positivt, med ett överskott på 24,5 mnkr vilket är en förbättring med 9,3 mnkr jämfört med delårsrapport 2 med prognos för 2016. Under 2016 har det tillkommit nya intraprenader både inom förskolan och grundskolan.

Under året har Risbergsgymnasiet lämnats och eleverna finns idag på de kvarvarande gymnasieskolorna. Arbetet med ett effektivt lokalutnyttjande fortsätter utifrån ett förväntat barn- och elevantal vilket innebär utbyggnad av nya lokaler, permanenta lokaler för förskolan och upprustning av grundskolor.

Kostnadsläget vid ingången av 2017 är totalt sett bra för programområdet.

3.2 Programområde social välfärd

Programområdets resultat

Programområde Social välfärd redovisar 2016 ett samlat budgetunderskott på 6,3 mnkr. Resultatet motsvarar en förbättring med närmare 59 mnkr jämfört med utfall 2015 och en förbättring med 19,2 mnkr jämfört med delår 2. Den totala nettokostnaden uppgår till 2 821,8 mnkr. Resultatet exklusive AFA-medel samt intraprenadernas utfall visar ett underskott på cirka 28,7 mnkr. Nettokostnadsökningen är 2,3 procent. Programområdets utveckling går i rätt riktning även om stora utmaningar kvarstår.

Inom vård - och omsorg har åtgärder inom hemvården bidragit till resultatförbättringar motsvarande 16 mnkr, om effekt av minskad omställningsbudget inkluderas är effekten 32 mnkr. Programnämnden har verkställt flertalet åtgärder för att dämpa kostnadsutveckling och för att säkra lika villkor för samtliga utförare. En viss avmattning av socialtjänstens volymutveckling har skett under senare delen av året vilket bidrar till det förbättrade utfallet. I programområdets resultatförbättring finns även effekter av ökade riktade statsbidrag.

Andelen externa utförare inom omvårdnad har ökat från 26 procent till 32 procent.

Intraprenadernas resultat går starkt framåt, antalet intraprenader blir fler samtidigt som överskotten har ökat och visar sammantaget på 17,1 mnkr i överskott. Vid kommande resultatbedömning prövas resultaten mot verksamhetens måluppfyllelse.

Nämndernas resultat

Vård- och omsorgsnämnderna visar sammantaget ett underskott på 28,3 mnkr inklusive intraprenadernas resultat. Utfallet är en förbättring med 44 mnkr jämfört med 2015. Trots att en stor del av den positiva förflyttningen beror på åtgärder inom hemvården finns fortfarande ett underskott på 53,4 mnkr. Den kommunala utföraren har i december 68 procent av marknaden för omvårdnad. Utmaningen är att klara en kontinuerlig anpassning till rådande marknadsläge och samtidigt sänka kostnaderna för att nå tilldelad ersättningsnivå. Vård- och omsorgsboendeplatser ersätts efter beläggning från programnämnden och modellen har bidragit till effektiviseringsförbättringar. Vård- och omsorgsboendena har ett överskott motsvarande 13,1 mnkr, där intraprenadernas resultat utgör 11,3 mnkr.

Socialnämnderna redovisar ett överskott 2016 på cirka 9,7 mnkr. Socialnämnderna har fått budgetförstärkning 2016 för att möta den ökande ärendemängden. Antalet påbörjade utredningar har ökat med 14 procent under 2016, utredningar för vuxna minskar samtidigt som utredningar kring barn har ökat med 30 procent. En viss avmattning av nya ärenden har synts under hösten och externa köp har ett överskott på 2,9 mnkr. Ett nytt myndighetskontor har öppnats i Vivalla under senhösten vilket antas öka antalet nya ärenden under 2017. Personalkostnader visar överskott på 4,1 mnkr vilket främst beror på svårigheter att rekrytera socionomer.

Resultatet för Nämnden för funktionshindrade visar ett överskott på drygt 6,5 mnkr inklusive intraprenadens resultat. Intraprenadens resultat har förbättrats samtidigt som flera verksamheter har underskott. Bostad med särskild service redovisar ett större underskott på 7,3 mnkr. Analys och åtgärder har påbörjats under 2016 och behöver fortsätta 2017.

Överförmyndarnämnden redovisar ett mindre överskott på 0,2 mnkr.

Programnämnden redovisar ett utfall på 5,6 mnkr inklusive AFA-medel. Köp av verksamhet, främst omvårdnads- och serviceinsatser, redovisar ett underskott på drygt 22 mnkr. Beslut har tagits kring en åtgärdsplan av både kort- och långsiktig karaktär där åtgärderna handlar om att utveckla myndighetsutövningen, dämpa kostnadsutvecklingen och säkra lika villkor för samtliga utförare. Flertalet åtgärder är verkställda och börjar visa effekter, som exempelvis Tes-mobil för samtliga utförare samt förbud mot anhöriganställningar.

Kommande utmaningar

Programområdets resultat 2016 är starkt förbättrat men står inför stora utmaningar 2017 och framåt. En rad budgetförflyttningar gjordes inför budget 2016 för att tydliggöra uppdrag och förbättra ekonomistyrningen. Utvecklingsarbetet av en resursfördelningsmodell för bostad med särskild service har pågått under hösten och en modell finns klar för beslut av programnämnden. Under 2017 fortsätter arbetet med effektiviseringar, dämpande åtgärder inom programnämndens verksamhet samt utveckling av myndighetsutövningen. Programnämnden ska särskilt följa den kommunala hemvårdens ekonomiska utveckling. En ny hemvårdsorganisation införs från 2017. Om inte ytterligare positiva effekter syns, behöver mer kraftfulla åtgärder utredas.

Mer långsiktiga utvecklingsarbeten pågår också. En strategi för ett rehabiliterande arbetssätt beslutas av Kommunstyrelsen i början av 2017. Satsningen omfattar målgrupperna inom vård- och omsorg samt funktionshindrade. Syftet är att öka resurseffektiviteten inför kommande demografisk utveckling och samtidigt stärka

individerna. I arbetet ingår att utveckla ersättningssystem som premierar kvalitet. En handlingsplan för Sveriges bästa äldreomsorg utformas. Digitalisering och kompetensförsörjning är viktiga förutsättningar i dessa arbeten. Fokus finns också för att utveckla förutsättningarna för och säkra tillgång till kvalitativa sociala välfärdstjänster.

3.3 Programområde samhällsbyggnad

Programområde Samhällsbyggnad redovisar ett överskott på 27,8 mnkr. I detta ingår reavinster inom markreserven på 2,5 mnkr. Alla driftsnämnder utom Tekniska nämnden redovisar positiva resultat.

Resultatet har förbättrats jämfört med prognos 2, då resultatet bedömdes till 12,0 mnkr. Byggnadsnämnden och Tekniska nämnden har något lägre resultat medan övriga nämnder redovisar ett högre resultat.

Byggnadsnämnd redovisar ett överskott på 4,2 mnkr vilket i huvudsak beror på bygglovsverksamheten varav höga sanktionsavgifter utgör knappt hälften.

Fritidsnämnden redovisar ett överskott på 2,7 mnkr varav hälften utgör överkompenserad budget för driftskostnader gällande Ånnaboda. Resterande överskott beror huvudsakligen på låga personalkostnader beroende på långtidssjukskrivningar och rekryteringssvårigheter under hösten på Idrottsenheten och Örebrobaden.

Kulturnämnden redovisar ett överskott på 1,3 mnkr vilket i huvudsak är en följd av vakanta tjänster på framförallt Biblioteket samt att intäkterna blivit högre än förväntat inom Allmänskultursverksamheten.

Miljönämnd redovisar ett överskott 2,3 mnkr beroende på personalvakanser samt att konvertering av verksamhetssystem skjuts på framtiden.

Tekniska nämndens negativa resultat beror på underskott inom vinterväghållning, på 4,9 mnkr. Övriga verksamheter inom Tekniska nämnden redovisar överskott eller budget i balans.

Programnämndens överskott består till stor del av onyttjad kompensation för kapitalkostnader, vilket beror på att investeringstakten varit lägre än budgeterat. Ytterligare en orsak till överskottet är att Stadsbyggnad redovisar ett överskott på 4,3 mnkr i huvudsak beroende på personalvakanser och låga externa tjänsteköp. Den enda verksamheten inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet som redovisar underskott är kollektivtrafiken med ett totalt underskott på 8,0 mnkr. Underskottet beror i sin helhet på högre kostnader än budgeterat inom färdtjänsten.

Resultatet för Mark och exploatering uppgår till 11,0 mnkr i budgetöverskott varav 2,5 mnkr beror på att fastigheter sålts inom markreserven. Marken i övrigt redovisar ett överskott på 5,2 mnkr och kultur- och fritidsfastigheterna redovisar ett överskott på 3,2 mnkr.

Taxefinansierade verksamheter

Avfallsverksamheten redovisar ett överskott på 2,0 mnkr vilket i huvudsak beror på att intäkterna för förorenade jordar ökade jämfört med budget. VA-verksamhetens resultat har minskat skulden till abonnenterna med 7,5 mnkr vilken nu ligger på 9,0 mnkr.

3.4 Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens bokslut visar på överskott med 24,8 mnkr varav Intraprenaden Komvux redovisar överskott med 4,8 mnkr. Nämnden hade med sig överfört resultat motsvarande 1,5 mnkr och 1,8 mnkr i AFA-medel från 2015.

Omprövningskravet uppgick till 2,6 mnkr och ett riktat omprövningskrav till försörjningsstödsutbetalningarna uppgick till 3 mnkr. Båda omprövningskraven uppfylldes under året.

Försörjningsstöd redovisar överskott med 13,5 mnkr, utbetalningarna redovisar överskott med 11,8 mnkr, det är en minskning med 4 procent i jämförelse med 2015. Antalet unika hushåll med försörjningsstöd har minskat med 5 procent sedan 2015.

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar överskott med 3,5 mnkr. Det beror på överskott av personalkostnaderna och på ökade försäljningsintäkter.

Vuxenutbildningen redovisar överskott med 8,5 mnkr, varav Intraprenaden Komvux redovisar överskott med 4,8 mnkr. Det beror på minskade personalkostnader och minskade kostnader för köp av utbildning.

3.5 Landsbygdsnämnden

Landsbygdsnämnden har en total budgetram på 5,2 mnkr och redovisar år 2016 ett positivt ekonomiskt resultat med 0,3 mnkr. Resultatet motsvarar 5 procent av den totala budgetramen och beror på att hela planeringsreserven inte utnyttjats samt ett budgetöverskott för landsbygdsutvecklingens bidrag med 0,1 mnkr.

Under 2016 har nämnden bedrivit ett aktivt arbete för att säkerställa att föreningar på landsbygden har kännedom om möjligheten att söka bidrag för landsbygdsutveckling.

3.6 Kommunstyrelsen

Verksamheten under Kommunstyrelsen har i allt väsentligt bedrivits utifrån givna uppdrag, och lämnar positiva bidrag till de strategiska målområdena. Kommunstyrelseförvaltningen visar ett överskott om cirka 43 mnkr. framförallt på grund av lägre personalkostnader genom vakanser samt tjänsteköp och aktiviteter som inte genomförts under året. I överskottet ingår positiva resultat för Centralt skolstöd, Myndighetsavdelningen och uppföljningsverksamheten. I överskottet ingår även AFA-medel som inte förbrukats på 15 mnkr och Lokalförsörjningsavdelningen ett överskott på 1,8 mnkr.

Bilagor

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	1	2 405,6	2 471,1	*	*
Verksamhetens kostnader	2	-9 096,9	-9 534,5	*	*
- jämförelsestörande poster	3	373,0	174,4	30,0	144,4
Avskrivningar och nedskrivningar	4	-213,5	-232,9	-195,0	-37,9
Verksamhetens nettokostnader		-6 904,8	-7 296,2	-7 673,6	377,4
Skatteintäkter	5	5 662,2	6 130,8	6 145,6	-14,8
Generella statsbidrag och utjämning	6	1 547,5	1 657,6	1 527,2	130,4
- jämförelsestörande poster	7	5,0	117,4		
Finansiella intäkter	8	267,4	144,7	137,2	7,5
Finansiella kostnader	9	-56,1	-47,5	-22,2	-25,3
- jämförelsestörande poster	10	29,3	-44,8	0,0	-44,8
Resultat före extraordinära poster		516,2	589,4	114,2	475,2
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på årets resultat	11	-	-	-	-
Årets resultat	12	516,2	589,4	114,2	475,2
lanspråktagande av reservering av eget kapital		27,6	28,2	89,1	-60,9
Resultat inkl. lanspråktaget eget kapital		543,8	617,6	203,3	414,3

* Relevanta värden saknas till följd av nettobudgetering.

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	14	2,9	1,8
Materiella anläggningstillgångar	15-16	3 852,6	4 095,9
- mark, byggnader och tekniska anläggningar	15	2 646,1	3 282,4
- pågående nyanläggningar	15	769,2	369,9
- fordon, maskiner och inventarier	16	437,3	443,6
Finansiella anläggningstillgångar	17	12 583,5	13 196,7
Summa anläggningstillgångar		16 439,0	17 294,4
Omsättningstillgångar			
Förråd, lager	18	4,8	5,4
Exploateringsfastigheter	18	55,2	91,6
Tomträtter	18	35,7	31,0
Kortfristiga fordringar	19	832,8	923,2
Kortfristiga placeringar	20	3 648,5	3 751,4
Kassa och bank	21	657,8	331,3
Summa omsättningstillgångar		5 234,8	5 133,9
SUMMA TILLGÅNGAR		21 673,8	22 428,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
- därav periodens resultat	22	7 187,8	7 742,5
Resultatutjämningsreserv		516,2	589,4
Övrigt eget kapital		68,0	68,0
		6 603,6	7 085,1
Avsättningar		522,8	538,6
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	411,0	457,8
Övriga avsättningar	24	111,8	80,7
Avsättning för uppskjuten skatt		-	-
Skulder			
Långfristiga skulder			
Långfristiga lån	25	12 060,2	12 619,6
Långfristiga lån, koncernen	25	10,4	7,8
Långfristiga lån, koncernen	25	11 825,0	12 250,0
Övriga långfristiga skulder	26	224,8	361,8
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	27	1 903,0	1 527,7
Leverantörsskulder	27	330,6	359,0
Kortfristiga lån, koncernen	28	375,5	71,7
Övriga kortfristiga lån	29	2,9	3,0
Interimsskulder	30	987,8	916,8
Övriga kortfristiga skulder	31	206,2	177,1
Summa skulder		13 963,2	14 147,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		21 673,8	22 428,3
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	23	3 230,3	3 069,8
Övriga ansvarsförbindelser			
Borgensåtaganden	32	1 009,4	929,7
Övrigt	33	0,3	0,3

Driftsredovisning per nämnd

Driftnämnd, anslag miljoner kronor	Bokslut 2015	Bokslut 2016			Budget	Avvik	Avvik, exkl. AFA, Ack intr.
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2016		
Barn och utbildning	-2 953,0	-3 839,8	754,8	-3 085,0	-3 131,6	46,6	11,8
Förskolenämnden	-747,8	-797,6	21,7	-776,0	-788,2	12,3	6,3
Grundskolenämnden	-992,9	-1 164,0	118,3	-1 045,6	-1 060,1	14,5	2,5
Gymnasienämnden	-328,1	-637,4	114,7	-522,7	-500,9	-21,8	-21,8
Programnämnd Barn och utbildning	-884,2	-1 240,8	500,1	-740,7	-782,3	41,6	24,7
Social välfärd	-2 757,4	-4 810,2	1 988,3	-2 821,8	-2 815,5	-6,3	-23,3
Nämnden för funktionshindrade	-597,7	-786,1	530,9	-255,2	-261,7	6,5	2,4
Socialnämnd väster	-284,3	-309,9	21,1	-288,7	-296,4	7,7	7,7
Socialnämnd öster	-145,9	-368,3	212,7	-155,6	-157,7	2,0	2,0
Vård- och omsorgsnämnd väster	-473,9	-615,9	454,9	-161,0	-164,4	3,4	-2,3
Vård- och omsorgsnämnd öster	-650,9	-695,6	512,3	-183,3	-151,4	-31,8	-33,5
Överförmyndarnämnden	-10,4	-30,7	20,0	-10,7	-10,9	0,2	0,2
Programnämnd Social välfärd	-594,3	-2 003,8	236,4	-1 767,4	-1 773,1	5,6	0,2
Samhällsbyggnad	-691,4	-1 219,0	641,9	-577,1	-593,9	16,8	16,8
Byggnadsnämnden	-3,4	-37,6	35,8	-1,8	-6,0	4,2	4,2
Fritidsnämnden	-142,4	-178,2	39,2	-139,0	-141,7	2,7	2,7
Kulturnämnden	-181,6	-209,7	28,8	-180,8	-182,1	1,3	1,3
Miljönämnden	-12,0	-27,6	15,0	-12,6	-14,9	2,3	2,3
Tekniska nämnden exkl. va och avfall	-262,4	-496,4	352,1	-144,3	-142,6	-1,7	-1,7
Programnämnd Samhällsbyggnad - kollektivtrafik	-31,1	-180,6	148,6	-32,0	-48,0	15,9	15,9
- kollektivtrafik	-58,5	-89,0	22,5	-66,5	-58,6	-8,0	-8,0
Tekniska nämnden, fordonsgas	-0,7	-6,8	6,3	-0,5	0,0	-0,5	-0,5
Programnämnd samhällsbyggnad mark	-1,2	-106,6	106,6	-0,1	-11,1	11,0	11,0
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-497,8	-577,9	112,9	-464,9	-489,8	24,9	23,3
Kommunstyrelsen	-309,3	-672,9	215,0	-457,9	-501,4	43,5	28,5
Kommunledningen	-38,9	-39,6	0,1	-39,5	-40,2	0,7	0,7
Kommunstyrelseförvaltningen	-270,4	-633,3	214,9	-418,3	-461,2	42,8	27,8
Lokalförsörjningsavdelningen, rörelsefastigheter	8,0	-912,8	916,2	3,4	1,5	1,8	1,8
Landsbygdsnämnden	-4,4	-4,9	-	-4,9	-5,2	0,3	0,3
Stadsrevisionen	-3,4	-3,2	-	-3,2	-3,3	0,1	0,1
Valnämnden	0,0	-0,1	0,2	0,1	-0,2	0,3	0,3
Summa nämnder	-7 210,6	-12 154,3	4 742,3	-7 412,0	-7 550,5	138,5	70,1

I kolumnen avvikelse exkl. AFA Ack intraprenader är resultaten rensade från kvarvarande AFA-medel och Ackumulerade Intraprenadöverskott från tidigare år som finansieras via Eget kapital. Årets upparbetade resultat inom intraprenaderna är kvar.

Driftnämnd, anslag miljoner kronor	Bokslut 2015	Bokslut 2016			Budget	Avvik	Avvik, exkl. AFA, Ack intr.
	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	2016		
Tekniska nämnden, taxefinansierade verksamheter	8,3	-316,4	318,4	2,0	0,0	2,0	2,0
Va	0,0	-184,3	184,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Avfall	8,3	-132,1	134,1	2,0	0,0	2,0	2,0
Kommunstyrelsen - kommungemensamt	-166,2	-207,4	18,4	-189,0	-247,1	58,1	55,3
Till kommunstyrelsens förfogande	0,0	-	-	0,0	-87,9	87,9	87,9
Kommungemensamma verksamheter	-94,1	-132,1	18,4	-113,7	-84,9	-28,8	-31,6
Nerikes brandkår	-72,1	-75,3	-	-75,3	-74,3	-1,0	-1,0
Kommungemensamma statsbidrag	107,7	0,0	119,5	119,5	174,4	-54,8	-54,8
- flyktingsstatsbidrag m.m.	51,8	-	66,0	66,0	60,7	5,4	5,4
- generellt statsbidrag med avseende på flyktingsituationen	-	-	0,0	0,0	57,0	-57,0	-57,0
- maxtaxa barnomsorg	55,9	-	53,5	53,5	56,7	-3,2	-3,2
Finansiering	569,6	134,7	281,5	416,2	144,6	271,5	271,5
Personalförsäkring	201,3	196,5	-	196,5	192,6	3,9	3,9
AFA-återbetalning av sjukförsäkringsavgift	54,8	-	-	-	-	-	-
Pensionskostnader	-347,1	-346,3	-	-346,3	-340,9	-5,4	-5,4
Semesterlöneskultsförändring	-13,5	-17,8	-	-17,8	-10,0	-7,8	-7,8
Kapitalkostnader	295,3	297,6	-	297,6	253,2	44,4	44,4
Försäljning av tomträtter	68,5	-	64,9	64,9	20,0	44,9	44,9
Försäljning av exploateringsfastigheter	305,6	-15,9	210,7	194,8	30,0	164,8	164,8
Avskrivning lån	-0,2	-0,3	-	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Avgifter, ersättningar och intern ränta	4,9	20,9	5,9	26,7		26,7	26,7
Driftbudget totalt	-6 691,3	-12 543,4	5 480,1	-7 063,3	-7 478,6	415,2	344,1
Avgår interna poster		3 009,0	-3 009,0				
Verksamhetens kostnader/intäkter	-6 691,3	-9 534,5	2 471,1	-7 063,3	-7 478,6	415,2	344,1

...varav finansiering via eget kapital

Reservering för överfört resultat inom Intraprenader, belopp i miljoner kronor	2015		2016				Totalt
	Anspråkta medel	Ack. prövat resultat	Anspråkta medel	Budget- avvikelse	Nya underskott	Nya överskott	Ack. resultat
Intraprenadernas ackumulerade resultat via eget kapital, budgeterat	-2,7	29,8	-2,8	27,0	0,0	19,6	46,6
Barn och utbildning	-1,0	17,9	-2,6	15,3	-	9,2	24,5
Social välfärd*	-1,6	11,5	-0,2	11,3	-	5,8	17,1
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	0,0	0,3	0,0	0,3	-	4,6	5,0

Reserveringar, belopp i miljoner kronor	2015		Budget- avvikelse	Återförda medel	Beslut	Ack. kostnader	Kvarvarande medel
	Netto	Budget					
Finansiering via eget kapital via budgetera	-18,5	-59,4	42,0	-	121,3	-79,3	42,0
AFA medel (åter från 2005 och 2006)	-8,8	-18,8	-4,7	-	73,4	-59,4	14,0
AFA 2015 (åter från 2004)	-7,3	-40,6	-12,6	-	47,9	-19,9	28,0
Tillväxtingsåtgärder (AFA åter från 2007 och 2008)	-2,4	-	-	-	-	-	-
Finansiering via eget kapital ej i budgetera	-6,4	0,0	0,0	0,1	86,9	-13,6	73,3
Sociala investeringar	-4,3	-	-8,0	0,1	86,9	-13,6	73,3
Jubileumssatsning	-2,1	-	-	-	-	-	-
Finansiering via eget kapital totalt	-27,6	-89,1	68,9		208,2	-92,9	161,9

*) Underskott från Intraprenad som av slutats har minskat berörd nämnds budget med motsvarande belopp.

Investeringsredovisning

Utfall 2016-12-31						
Belopp i miljoner kronor	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse	
Summa skattefinansierad verksamhet	-698,3	40,0	-301,5	-261,4	436,8	
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-67,0	0,0	-20,3	-20,3	46,7	
Social välfärd	-8,7	0,0	-0,5	-0,5	8,2	
- Udda boenden	-5,9	-	-0,5	-0,5	5,4	
- Övrigt	-2,8	-	-	0,0	2,8	
Samhällsbyggnad	-32,0	0,0	-11,1	-11,1	20,9	
- Konstgräs	-18,3	-	-4,9	-4,9	13,4	
- Småbåtshamnen	-3,0	-	-5,0	-5,0	-2,0	
- Fritidsanläggningar	-4,7	-	-	0,0	4,7	
- Övrigt	-4,6	-	-	0,0	4,6	
- Odlingslotter	-1,5	-	-1,3	-1,3	0,2	
Lokalförslingsenheten/MEX	-26,2	0,0	-8,6	-8,6	17,6	
- Fastighetstekniska åtgärder	-22,6	-	-6,5	-6,5	16,2	
- Järntorget paviljong	-2,9	-	-	0,0	2,9	
- Det rörliga friluftslivet Kilsbergen	-0,7	-	-2,2	-2,2	-1,5	
Trafik- och miljöinvesteringar	-352,0	40,0	-141,0	-101,0	251,0	
City	-28,7	0,0	-2,7	-2,7	26,0	
Stadsmiljö	-16,8	3,4	-1,8	1,6	18,4	
Torgyta Universitet	-7,8	-	-5,2	-5,2	2,6	
Torgyta/infrastruktur vid Konserthuset	-25,0	-	-	0,0	25,0	
Åstaden	-4,1	-	-1,3	-1,3	2,8	
Järnvägar	-12,0	-	-	0,0	12,0	

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2016-12-31				
	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Kollektivtrafik	-4,4	0,1	-2,5	-2,4	2,0
Trafik	-108,1	34,9	-23,5	11,4	119,5
Grev Rosengatan	7,2	-	-29,0	-29,0	-36,2
Natur/miljö	-17,3	1,2	-12,4	-11,3	6,0
Naturum	-5,1	-	0,0	0,0	5,1
Kulturmiljö	-1,6	-	0,0	0,0	1,5
Vatten	-5,4	0,1	-2,2	-2,1	3,3
Park och gata inkl LED	-117,6	0,3	-58,2	-57,9	59,7
Tillgänglighetsåtgärder – tekniska	-2,0	-	-2,0	-2,0	0,0
Tillgänglighetsåtgärder – handikapprådet	-3,2	-	-	0,0	3,2
Inventarier	-242,8	0,0	-122,7	-122,7	120,2
Barn och utbildning	-79,1	-	-52,9	-52,9	26,2
Social välfärd	-39,4	-	-16,6	-16,6	22,8
Samhällsbyggnad	-74,2	0,0	-44,8	-44,8	29,4
- Fordon	-42,4	-	-29,9	-29,9	12,6
- IT investeringar	-5,2	-	-4,7	-4,7	0,4
- Konstnärlig utsmyckning	-14,4	-	-5,0	-5,0	9,4
- Övriga	-12,2	-	-5,1	-5,1	7,1
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-4,8	-	-7,1	-7,1	-2,3
Kommunstyrelsen	-4,2	-	-0,7	-0,7	3,4
IT-drift och teknik	-21,7	-	-0,5	-0,5	21,2
Bredbandsutbyggnad	-19,4	-	-	0,0	19,4
Förvärv av anläggningstillgång	-36,5	0,0	-17,6	-17,5	18,9
- Förvärv av fastighet/mark	-30,0	-	-15,7	-15,7	14,3
- Markreserv	-4,9	0,0	-1,8	-1,8	3,1
- Truckstop	-1,5	-	-0,1	-0,1	1,5
Summa taxefinansierade verksamheter	-201,9	2,2	-164,9	-162,6	39,3
VA	-185,0	2,2	-155,2	-153,0	32,0
Avfall	-4,8	-	-1,2	-1,2	3,6
Inventarier, fordon VA/Avfall	-12,2	-	-8,4	-8,4	3,8
Totalt investeringar	-900,2	42,2	-466,3	-424,1	476,1
Exploateringsfastigheter	0,0	8,7	-84,5	-75,8	-75,8
Totalt	-900,2	50,9	-550,8	-499,9	400,3